

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2012
6. volební období

242.

USNESENÍ

výboru pro evropské záležitosti
z 34. schůze konané dne 4. října 2012

ke Sdělení Komise o uplatňování poplatků za vnitrostátní silniční infrastrukturu vybíraných u lehkých osobních vozidel /kód dokumentu 10166/12, KOM(2012) 199 v konečném znění/

Výbor pro evropské záležitosti po vyslechnutí informace 1. náměstka ministra dopravy Ing. Lukáše Hampla, po vyslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jana Kubaty a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jan Kubata v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru

Sdělení Komise o uplatňování poplatků za vnitrostátní silniční infrastrukturu vybíraných u lehkých osobních vozidel

KOM(2012) 199 v konečném znění, kód Rady 10166/12

- **Právní základ:**
Dokument informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
22. 5. 2012
- **Datum projednání ve VEZ:**
20. 6. 2012 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 19. 7. 2012, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 13. 8. 2012 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Dokument není v rozporu s principem subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Sdělení je předkládáno za účelem objasnit, **jakým způsobem by se měly uplatňovat obecné zásady nediskriminace a proporcionality** (stanovené v primárním právu EU) **na systémy zpoplatnění užívání silniční infrastruktury lehkými osobními vozidly**. V současné době existuje sekundární legislativa EU upravující zpoplatnění užívání silniční infrastruktury těžkými nákladními vozidly (tj. o hmotnosti nad 12t, resp. od 3,5t)¹, avšak neexistuje specifická právní úprava zpoplatnění vztahující se na lehká osobní vozidla (tj. o hmotnosti do 3,5t). Jediná obecná pravidla týkající se lehkých osobních vozidel vycházejí přímo ze Smlouvy o fungování EU (primární právo), tudíž členské státy mohou nyní samostatně stanovit různá pravidla za předpokladu, že respektují základní, obecné zásady primárního práva EU. Dle zjištění Komise však tyto zásady nejsou vždy zcela dodržovány a některé systémy časového zpoplatnění (tzv. dálniční známky) aplikované v členských státech s sebou přinášejí řadu obtíží (narušení plynulosti provozu, diskriminace občasných uživatelů např. absencí krátkodobých dálničních známek či aplikací neúměrně vysoké sazby na krátkodobé známky apod.). **Sdělení nenavrhuje vytvoření nových právních předpisů EU, není současně ani výkladem těch stávajících** (to je úlohou Soudního dvora EU), jeho cílem je pouze přispět k efektivnějšímu uplatňování uvedených obecných zásad.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/62/ES ze dne 17. června 1999 o výběru poplatků za užívání určitých pozemních komunikací těžkými nákladními vozidly, ve znění pozdějších předpisů.

- **Obsah a dopad:**

Dle sdělení by **systémy určování poplatků** za užívání silniční infrastruktury obecně měly podporovat spravedlivou soutěž mezi různými druhy dopravy, zamezovat jakékoliv (příme i nepřímé) diskriminaci uživatelů, prosazovat zásady udržitelného rozvoje (zejména zahrnutím externích nákladů) a přispívat k financování vysoce kvalitní infrastruktury. Zpoplatnění užívání infrastruktury by obecně mělo být založeno na zásadách „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“.²

V důsledku absence výše zmiňované specifické právní úpravy sdělení blíže objasňuje základní, obecná pravidla nediskriminace a proporcionality (obsažená v primárním právu) ve vztahu k této konkrétní problematice:

Nediskriminace

Článek 18 Smlouvy o fungování EU zakazuje jakoukoliv diskriminaci na základě státní příslušnosti. Judikatura Soudního dvora EU³ jde ještě dále a uvádí, že zákaz dle článku 18 SFEU se vztahuje i na nerovné zacházení, jež není výslovně spojeno se státní příslušností, avšak vede v důsledku ke stejnému výsledku.

Proporcionalita

Vnitrostátní opatření vztahující se stejnou měrou jak na občany/rezidenty, tak na cizí státní příslušníky/nerezidenty může být nepřímo diskriminačním. Toto lze opodstatnit např. důvodem převažujícího veřejného zájmu, ovšem taková opatření by měla být přiměřeným prostředkem k dosažení cílů veřejného zájmu (tzn., že takového cíle není možné dosáhnout jinými, méně zatěžujícími prostředky).⁴

Tedy neumožňuje-li např. systém dálničních známek možnost zaplatit za krátkodobé použití silniční infrastruktury, znevýhodňuje ty, kteří v daném členském státě nesídlí a používají jeho silniční infrastrukturu pouze příležitostně.⁵

V souladu se stávající judikaturou a na základě případů z praxe⁶ Komise konstatuje, že aby bylo možné systém dálničních známek považovat za nediskriminační, měl by zahrnovat tři nebo více druhů dálničních známek: např. týdenní, měsíční a roční, resp. na 7-14 dnů, na 30-60 dnů a na kalendářní rok (v České republice jsou v současné době k dispozici tři druhy dálničních známek – desetidenní, měsíční, roční).

Obecně pro uplatňování nediskriminačních systémů sdělení uvádí následující pokyny:

- **dostupnost dálničních známek za přiměřenou cenu** – k určení, zda dochází k cenovému nepoměru, by se cena známek mohla posuzovat na základě průměrné ceny za den, přičemž lze připustit určitý přiměřený rozdíl (zejména z důvodu rozdílnosti správních nákladů na provoz systému a odlišnosti v používání silniční sítě);

² Viz Bílá kniha o dopravě – Plán jednotného dopravního prostoru (z roku 2011).

³ Např. věc C-398/92.

⁴ Např. věc C-451/99.

⁵ Např. v roce 1996 Komise analyzovala připravovaný rakouský systém dálničních známek a dospěla k závěru, že vedle připravovaných ročních a dvouměsíčních známek by měly být k dispozici i alespoň týdenní známky, aby nebyli diskriminováni příležitostní uživatelé (typicky tranzitující turisté). V roce 2008 dokonce Komise zahájila řízení o porušení smlouvy se Slovinskem z obdobných důvodů.

⁶ Systémy dálničních známek pro lehká osobní vozidla jsou zavedeny v následujících sedmi členských státech: Rakousko, Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko, Rumunsko

- **náležitý přístup k informacím** – měly by být poskytnuty dostatečné informace před vjezdem na zpoplatněnou síť (druhy známek, cena, pro které typy vozidel je nutná dálniční známka, rozsah zpoplatněné sítě, způsoby pořízení známek, sankce atd.);
- **výběr poplatků a způsob úhrady** – jde o zajištění více možností pořízení známek a možností platby za ně, aby příležitostní uživatelé či nerezidenti nebyli odkázáni např. jen na platbu v hotovosti v měně jednoho státu;
- **vhodně zvolená kontrola dodržování pravidel** – kontrola by měla být přiměřená vzhledem ke spáchanému přestupku a měla by umožňovat uplatnění procesních práv, neměla by se zaměřovat jen na pohraniční oblasti nebo jen na nerezidenty, vhodná by byla vzájemná spolupráce a koordinace členských států při přeshraničním vymáhání pokut, sankce by měly být úměrné závažnosti porušení předpisů.

Dopad na právní řád a rozpočet ČR:

Bez dopadu.

- **Stanovisko vlády ČR:**
Situace v ČR je v souladu s předkládaným sdělením Komise.
- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**
Dokument je v Evropském parlamentu v tzv. přípravné fázi, k projednání byl přidělen výboru pro dopravu a turismus. Časový harmonogram projednání na výboru a v plénu zatím nebyl stanoven.
- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

b e r e n a v ě d o m í Sdělení Komise o uplatňování poplatků za vnitrostátní silniční infrastrukturu vybíraných u lehkých osobních vozidel.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jan Kubata v. r.
zpravodaj výboru

Jan Bauer v. r.
předseda výboru